

یادداشت مدیر مسئول

ارتقاء سلامت در محیط کار، چرا؟!!

از زمانی که مدل کار سالم به عنوان الگویی برای ارتقاء سلامت و ایمنی محیط کار منتشر شد با استقبال گسترده‌ی همکاران مواجه گردید و سوالات متعددی در خصوص رویکردهای این الگو مطرح می‌شد.

آنچه ما را بر این داشت تا با استفاده از رویکردهای ارتقاء سلامت برنامه‌های ایمنی و بهداشت را در محیط کار مورد بازنگری قرار دهیم، وضعیت بازدهی این فعالیت‌ها در کشور است؛ به رغم تلاش‌های بسیاری که طی سال‌های گذشته برای بهبود وضعیت ایمنی و بهداشت در کارگاه‌ها و صنایع کشور انجام شده؛ اما به گواه آمار، حوادث ناشی از کار در کشور با ۲۰ درصد رشد سالانه به مرز ۲۶۰۰۰ مورد رسیده و براساس گزارش اعلام شده از سوی بیمه مرکزی نیز خسارت‌های پرداخت شده از سوی شرکت‌های بیمه با نزدیک به ۳۲٪ رشد سالانه در ده سال گذشته هم اکنون از رقم ۵/۴۹ میلیارد ریال گذشته است.

از سویی علل وقوع بیش از ۸۰٪ حوادث ناشی از کار سهل‌انگاری و بی‌احتیاطی و خطای انسانی مطرح می‌شود، این به معنی آن است که افراد در محیط کار رفتارهایی دارند که آنان را دچار حادثه و آسیب می‌کند، این رفتارها دامنه‌ای از عدم استفاده از لوازم حفاظت فردی تا انجام اعمال نایمن را شامل می‌شوند؛ در حالی که براساس یک پژوهش میدانی کمتر از ۵٪ مطالعات و پژوهش‌های علمی و مقالات ارائه شده در سمینارها و کنفرانس‌های HSE در سه سال گذشته با موضوع تغییر رفتار و ارتقاء فرهنگ ایمنی در سازمان‌ها بوده است. این حقیقت بیانگر یک خطای استراتژیک از سوی ما متخصصان است که بیش از ۹۵٪ فعالیت‌های خود را بر کمتر از ۲۰٪ علل حوادث معطوف کرده ایم. آنچه از این واقعیت تلخ برداشت می‌شود بیانگر توجه بیش از حد ما به نکات فنی، تأکید بر اندازه‌گیری‌ها و اقدامات درمانی به جای برنامه‌ریزی موثر برای پیشگیری از حوادث و بیماری‌های شغلی است.

براین اساس استراتژی‌های فعلی ایمنی و بهداشت شغلی ما در محیط‌های کاری عملکردی انفعالی دارند، چنانکه تکیه بر سیستم‌های مدیریتی رایج مانند OHSAS هم به دلیل اینکه الزامات آن در کشورهای توسعه یافته تدوین شده، فاقد رویکردهای کافی برای برآوردن احتیاجات فرهنگی و اجتماعی محیط‌های کاری ما می‌باشد. با این نگرش، ما بزودی نیازمند بازنگری در برنامه‌های ایمنی و بهداشت شغلی خود هستیم، حال آنکه کاربرد مدل‌ها و الگوهای ارتقاء سلامت در تدوین این برنامه‌ها به دلیل نگاه جامع‌نگر و فرابخشی آن و تأکید بر تغییرات فرهنگی - اجتماعی و رفتاری چیزی فراتر از فراهم نمودن اطلاعات و آموزش‌ها و فعالیت‌های فنی کم‌اثر بوده و بیش‌نیاز تصمیم‌گیری فعال کارکنان و اصلاح رفتارهای سلامت و ایمنی در تمام سطوح محیط کار خواهد بود. بدیهی است هرگاه بتوانیم با توانمندسازی و ایجاد تغییرات پایدار رفتاری در کارکنان و رهبران سازمان، سلامت و ایمنی را به عنوان بخشی از فرهنگ کاری استقرار دهیم انتظارات ما برای دستیابی به محیط "کار سالم" دوازده دسترس نخواهد بود.